

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA
2005

4. volební období

802/7

Stanovisko

prezidenta republiky,

jímž vrátil Poslanecké sněmovně zákon, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů

Prezident republiky

V Praze dne 15. září 2005

Vážený pane předsedo,

vyžívám své pravomoci dané čl. 50 Ústavy České republiky a vracím Poslanecké sněmovně zákon přijatý dne 19. srpna 2005, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů. Zákon mi byl postoupen dne 31. srpna 2005.

Při přijímání tohoto důležitého zákona Parlament České republiky vyjádřil svoji vůli rozporuplně. Poslanecká sněmovna návrh zákona schválila jen těsnou většinou. Senát s ním – svým důrazným zamítnutím zákona, nikoli jeho pouhým vrácením Poslanecké sněmovně – vyjádřil svůj kategorický nesouhlas. Poslanecká sněmovna poté stejně těsnou většinou Senát přehlasovala. U trestněprávních norem, které jsou jedním z pilířů právního řádu, je třeba, aby byla shoda obou komor. Tato neshoda obou komor byla prvním faktorem, který ovlivnil mé rozhodování.

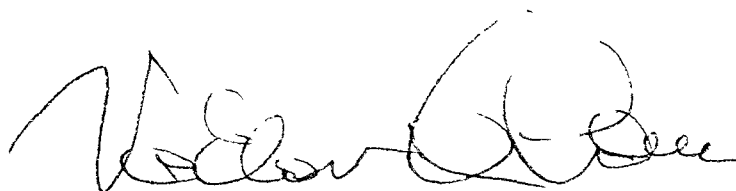
Zákon v podobě, v jaké mi byl doručen, mění naše tradiční chápání pojmu spravedlnosti a práva vůbec. Dosavadní, dosud nikým nerozporovaný princip, že každý pachatel má být potrestán, přestává platit. Vnímání státu jako garanta spravedlnosti se tím oslabuje. V případě přijetí tohoto zákona bude existovat možnost, aby pachatelé závažné kriminální trestné činnosti za svoje činy potrestání nebyli a aby mohli kalkulovat s možností, že jim jejich činy budou tolerovány. To může přispět k destabilizaci dosavadního právního vědomí.

Jsem přesvědčen, že tímto způsobem na využívání standardních metod a důkazních prostředků nelze rezignovat a že jejich občasnou nedostatečnost a nedokonalost nelze nahrazovat cizorodým a sporným principem tzv. korunního svědka. Cílem trestního řízení je náležité zjištění trestných činů a spravedlivé potrestání pachatelů. Jeho podstatou také ale je zajištění procesní korektnosti, která je předpokladem fungování demokratického právního státu. Nelze souhlasit s tím, že pachatel trestného činu nebude souzen za to, co spáchal, ale podle toho, jak atraktivní informace vyšetřovatelům poskytl. A nejen to. Tím, kdo dnes nese odpovědnost za posouzení činu a případný trest, je soud. Tato novela přesunuje rozhodující pravomoc ze soudce na státního zástupce, a to právě ve věcech nejzávažnější trestné činnosti. Sřet dvou hlavních právních principů, legality a oficiality na straně jedné a oportunitity na straně druhé a jejich nevhodného propojení touto novelou, je mým druhým důvodem k vrácení zákona.

Převzetí institutu korunního svědka do českého právního řádu citelným způsobem zasahuje do právních principů, na nichž je náš dnešní trestní zákon a trestní řád vystavěn. Již současná úprava umožňuje k pachatelům, kteří se ke své trestné činnosti doznají a pomáhají objasnit i jinou trestnou činnost, přistupovat diferencovaně. Je možné využívat institutu podmíněného zastavení trestního stíhání, polehčující okolnosti nebo mimořádného snížení trestu. Formulace dnes platného zákona je jasná: *Soud může snížit trest odnětí svobody pod dolní hranici trestní sazby též tehdy, jestliže odsuzuje pachatele, který významně přispěl k objasnění trestné činnosti spáchané ve prospěch zločinného spolčení nebo napomohl zabránit trestné činnosti, kterou ve prospěch zločinného spolčení jiný připravoval nebo se o ni pokusil, jestliže vzhledem k možnostem nápravy pachatele a povaze jím spáchané trestné činnosti má za to, že účelu trestu lze dosáhnout i trestem kratšího trvání.*

Pro všechny tyto tři důvody jsem se rozhodl vrátit tento zákon Poslanecké sněmovně.

S pozdravem

Vážený pan
PhDr. Lubomír Zaorálek
Předseda
Poslanecká sněmovna
Praha